

Vergaderjaar 2014–2015

29 684

Waddenzeebeleid

29 675

Zee- en kustvisserij

Nr. 116

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 oktober 2014

Hierbij informeer ik u over de verduurzaming van de visserij in de Waddenzee en de evaluatie en de follow-up van het Programma naar een Rijke Waddenzee.

Eind 2008 hebben de Producentenorganisatie Mosselcultuur, de natuurorganisaties rond de Waddenzee verenigd in de Coalitie Wadden Natuurlijk en mijn ministerie een convenant gesloten over de Transitie van de mosselsector en natuurherstel in de Waddenzee¹. Op basis van het Plan van Uitvoering Transitie mosselsector en het Programmaplan «Naar een Rijke Waddenzee» (Kamerstuk 29 675, nr. 92) is gewerkt aan de uitvoering van het mosselconvenant. Het doet mij genoegen om de resultaten hiervan aan uw Kamer te kunnen aanbieden en te kunnen melden dat de partijen gezamenlijk een akkoord hebben bereikt over de verdere uitvoering voor de periode 2014–2019.

Tevens wil ik u informeren dat vertegenwoordigers van de garnalensector, de natuurorganisaties, de Waddenprovincies en mijn ministerie een akkoord hebben bereikt over de verduurzaming van de garnalenvisserij in de Waddenzee. U zult hier binnenkort separaat over geïnformeerd worden.

Ik heb geconstateerd dat in de afgelopen jaren met grote inzet en wederzijds respect gewerkt is aan de uitvoering van het overeengekomen Convenant, zowel bij de mosseltransitie, als bij het bredere natuurherstel in de Waddenzee. Daarbij zijn in de afgelopen jaren goede resultaten geboekt. Ik ben dan ook erg blij dat de partners bij de mosseltransitie, onder leiding van de heer Alders, er in geslaagd zijn te komen tot een akkoord over de nieuwe uitvoeringsperiode tot en met 2018. Behoud van perspectief voor de sector in de Waddenzee in combinatie met duurzaam herstel van meerjarige mosselbanken door het verminderen van de afhankelijkheid van bodemzaadvisserij, zullen ook de komende tijd verdere stappen vergen.

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

Ik ben ook blij te constateren dat de extern uitgevoerde evaluatie van het Programma naar een Rijke Waddenzee laat zien dat het programma op brede steun kan rekenen en concrete resultaten laat zien op weg naar natuurherstel in de Waddenzee.

Ik zie beide trajecten dan ook als een belangrijke ondersteuning voor de uitvoering van «Rijksnatuurvisie 2014 Natuurlijk verder» voor de Waddenzee.

Herijking Plan van Uitvoering transitie van de mosselsector

Het hoofddoel van de transitie is om de mosselbanken op de bodem van de Waddenzee de kans te geven zich ongestoord te laten ontwikkelen, terwijl de mosselsector kan blijven produceren. In het Plan van Uitvoering uit 2010 is afgesproken dat «de visserij op natuurlijke mosselzaadbanken stapsgewijs verminderd en vervangen wordt door alternatieve manieren van zaadwinning, zodanig dat een rendabele mosselkweek mogelijk blijft». Op die manier kan de mosselsector en de productie van mosselen in Nederland behouden blijven, terwijl de druk op de natuur afneemt. Het alternatief voor de visserij op de natuurlijke zaadbanken bestaat op dit moment uit mosselzaadinstallaties (MZI's).

De convenantpartners hebben in 2013 en 2014 de uitvoering geëvalueerd. Zoals ik u reeds heb gemeld (Kamerstuk 29 684, nr. 13) verloopt de transitie tot nu toe succesvol, al loopt het tempo achter bij het in 2010 voorspelde traject. Daarbij is ook geconstateerd dat het convenant zijn gewenste rol vervult om de convenantpartijen constructief samen te laten werken waarbij juridische procedures worden voorkomen. Tegelijkertijd is er de wens de complexiteit van afspraken te verminderen en de uitvoering minder arbeidsintensief te organiseren. Met de nieuwe afspraken voor de komende uitvoeringsperiode hebben de convenantpartijen hieraan invulling gegeven.

Hoofdpunten van de nieuwe uitvoeringsafspraken zijn:

- de mosselsector krijgt in het kader van de transitie meer ruimte ter beschikking – in totaal 410 ha in de Waddenzee en de Zuidwestelijke Delta – om installaties te plaatsen voor de invang van mosselzaad via MZI's;
- in de westelijke Waddenzee zal onderzoek worden gestart om te kijken of er een oppervlakte van 270 hectare aan nieuwe, kwalitatief goede mosselkweekpercelen kan worden uitgegeven. Dit uiteindelijk ter vervanging van bestaande en niet of minder geschikte percelen. Het betreft de zogenaamde optimalisatie van mosselkweekpercelen in de Waddenzee;
- de sector heeft de mogelijkheid gekregen om transporten van mosselen van Zeeland naar de Waddenzee uit te voeren waardoor de kweekresultaten van de mosselkwekers worden verbeterd. De transporten zijn aan vergunningsvoorwaarden gekoppeld, waardoor de mogelijke insleep van probleemsoorten wordt geminimaliseerd;
- in 2018 is een nieuwe sluitingsstap van 10% van het areaal aan mosselbanken voorzien bovenop de eerder afgesproken en doorgevoerde sluiting. De exacte omvang van de sluiting is afhankelijk van het succes van invang van mosselzaad en van de optimalisatie van de kweekpercelen;
- afgesproken is om een andere wijze van gebiedssluitingen te hanteren dan tot nu toe gebruikelijk was. Er zullen nu grotere gebieden worden gesloten waarbinnen natuurlijke mosselbanken kunnen ontstaan. De gebieden zijn afgestemd met de garnalensector. De huidige gesloten gebieden met mosselen vallen binnen het te sluiten gebied;

- afgesproken is dat er voor deze periode geen kweekpercelen zullen worden gerealiseerd in het Eierlandse Gat en op het oostelijk Wad. Ook zullen er geen MZI's in het oostelijk Wad komen in deze periode.

Met het geheel van afspraken hebben partijen een stevig fundament gelegd om ook de komende jaren gezamenlijk te werken aan de transitie van de mosselsector. Dit is winst voor de mosselsector en winst voor de Waddennatuur.

Programma naar een Rijke Waddenzee

Met het Programma naar een Rijke Waddenzee willen het Rijk, de regio, de Coalitie Wadden Natuurlijk, samen met vissers, recreanten en andere gebruikers in het gebied een impuls geven aan natuurherstel in de Waddenzee. Daarbij gaat het om het realiseren van natuurherstelprojecten langs de randen van het Wad in combinatie met veiligheid en beleving, verduurzaming van de visserij, herstel van biobouwers en visbestanden, voldoende schoon en helder water en het versterken van de internationale samenhang van het Werelderfgoedgebied. Belangrijke resultaten in de afgelopen jaren waren, naast de procesbegeleiding van de mosseltransitie, het Meerjarenakkoord handkockelvisserij, de Samenwerkingsovereenkomst Economie en Ecologie in balans Eems-Dollard gebied, de «zandige dijk» op Texel, de uitwerking van de Vismigratierivier Afsluitdijk en de gesprekken in het kader van verduurzaming van de garnalenvisserij.

Onlangs is het programma geëvalueerd door een extern bureau². Het bureau constateert dat de interventie van het programma als «tussenfiguur» effectief is en bijdraagt aan «anders denken, samenwerken in netwerken en het voor elkaar krijgen van initiatieven en projecten. De keuze van EZ om pragmatische coalities aan te gaan in het netwerk van het Waddengebied heeft gewerkt». Uit de evaluatie blijkt verder dat de kracht van het programma met name is gelegen in het verbindende en aanjagende karakter als «tussenfiguur» tussen natuurorganisatie, gebruikers, bevoegde gezagen en wetenschap.

Ik ben blij met deze conclusie en constateer ook dat het programma op brede steun kan rekenen van partijen in het gebied. In de onlangs naar uw Kamer gezonden «Rijksnatuurvisie 2014 Natuurlijk verder» (Kamerstuk 33 576, nr. 14) zet ik onder meer in op een zwaarder accent op natuurlijke dynamiek, het praktisch toepassen van doelen en het versterken van de beweging om natuur meer midden in de samenleving te zetten. Nagestreefd wordt dat burgers, ondernemers en maatschappelijke organisaties zich betrokken voelen en verantwoordelijkheid nemen voor natuur, zodat natuur en maatschappelijke activiteiten wederkerig zijn en elkaar kunnen versterken. De samenwerking rond de mosseltransitie en de werkwijze van het Programma naar een Rijke Waddenzee zie ik daarmee als een belangrijk instrument om de doelen vanuit de Rijksnatuurvisie te realiseren in combinatie met een duurzaam gebruik van de Waddenzee.

Vanuit de verantwoordelijkheid van het Ministerie van EZ als «siteholder» voor het UNESCO Werelderfgoedgebied, in het licht van mijn ambitie grote wateren, een duurzame visserij en de delfstoffenwinning, heb ik besloten om het programma, te continueren tot en met 2018. Vanuit de gedeelde verantwoordelijkheid voor natuurherstel en duurzaam gebruik in de Waddenzee, ben ik verheugd dat ook het Ministerie van IenM, de Waddenprovincies en de Coalitie Wadden Natuurlijk zich bereid hebben verklaard medeverantwoordelijkheid te willen dragen voor de sturing en

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

financiering van het programma voor de komende periode. De komende maanden zal ik nadere afspraken maken hoe deze betrokkenheid het beste kan worden vormgegeven.

Tot slot zeg ik u toe om u jaarlijks te informeren over de voortgang van de transitie van de mosselsector en van het Programma naar een Rijke Waddenzee.

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
S.A.M. Dijkma